

Waldemar Wierzba

Jak Zagłoba Rocha Kowalskiygo zniewiychot

Łejery, ale sie mi tyż tyn łoficer widzi, tej! – zablubroł pod klukóm Zagłoba – bo jo to ci lubie wiedzieć zes kiym żym sie spiknół i czy tyż zez jakiym zyndrym ni móm dó czyninio.

Jag ino ci to zablubroł, to godo zwiężłowato do Kowalskigó:

– Tej, cho no ino tu!

– Co żeś chcioł, tej? – sie gupio pyto Kowalski i jedzie nazod na tym swoim śrupie, nie.

– Ni mosz, tej, dzie skitrany berbeli, he?

– Mómm.

– To jómm tu ruk cuk dawej, tej!

– Łejery! Jak dawej? Cheba żeś sie zez gupim bez ściane macoł tej!...

– Nie macoł, tej! Ino dawej ruk cuk! Bo jagbyś szplinie jedyn ni mioł dawać, to byś mioł powiedzone nie dawać, a że ni mosz powiedzone nie dawać, tedy ale mi zarutko dawej!

– He? – godo Roch, bo gó ździwko chapło, nie. Łejery, jo ci nie musze dawać, żodnyj bryndy, tej, ani nie nic.

– Łejery, no nie musisz, nie. Co sie tag zaro ćposz jagbyś mioł żgoki w porach, tej! Gupi gupku gupkowaty, nie. Ale mosz możność krewinie swoji dać to co ji ploży, a tym barzy mie, co jagbym sie zes twojóm matkóm ochajtoł, nie, to bym jag nic móg być twojym łojcym.

– Co zes ciebie za krewina, tej?!... Cheba mosz ambe tej!

– Cheba ty mosz ambe i, tej, zez przerzutami! Bo sómm ci dubeltowe famuły Kowalskiych. Jedno famuła Kowalskiych sie pieczyntuje Wieruszowóm, co na ni koziołek na tarczy jes namalowany zez zadnióm szkiytkóm galantnie zadartóm do góry, nie, a ta drugo famuła Kowalskiych to ci mo herb Korab, znaczy sie taki łokrynt, co na niym jejych przodek zez Angli bez morze dó Polski przyjachoł. I te

Kowalskie, to jes moja famuła, nie. A to bez mojóm babcie. No i jo bez to tyż móm taki łokrynt wew herbie, nie.

– Łejery! To pón jezdeś naprowde moja famuła, tej!

– Ty ty tyż mosz taki łokrynt wew herbie?

– No ja! Tyż móm łokrynt.

– To jezdeś moja krewina. Jasny gwint! – Zagłoba rozdar kalafe na cołki legurator. – Ale fajnie, że sie my tutej łoba spikli cuzamen do kupy, tej! Bo jo to żem tutej na Litwe specjalnie do swoji famuły przyjachoł. I chociaż jo jezdem kiciorzym a ty so na śrupie na wolności ujężdżosz, to bym cie chytnie uściskoł, co famuła to famuła.

– Co jo ci poradze, tej! Ni ma da! Kozali cie odwieźć do Birż, to cie odwieze ażeby! Krewina, krewinóm, a służba służbóm!

– Godej mi: wuja, tej! – rozdar kalafe Zagłoba.

– Na mosz wuja berbeluśki! – godo pón Roch. Berbeluchy ci moge dać.

Zagłoba chapnół maniorke i o małe co by ji cołki nie wydudłoł. Za chwiółke poczuł, że mu ta gorzoła ploży i że mu fersztandu przybywo.

– Zliż no zes tegó swojygó śrupa i sie wkantol tu sa dó mnie na wóz, so pobrawyńdzimy, bo bym sie chcioł co ło naszym famule dowiedzieć. Jo wiym, że ty jezdeś na służbie za klawisza, nie. I jo to szanuje, ale ni mosz powiedzóno, że sie sa tu dó mnie na wóz wkantolić ni możesz.

Kowalski sznupe zamknół i bez chwiółke nic nie godoł.

– Ni miołym powiedzóno, żeby na wóz sie nie wkantolić, to znaczy, że moge.

I za chwiółke już sie uplaszczuł na wozie ko pana Zagłoby, a raczy sie luchnół na słóme, co tam buła na wozie jak niuda wew patyku jag jóm feste nafutrujóm.

Pan Zagłoba uściskoł go i sie pyto:

– Co tam słychać u twojygó łojca?... szybko, szybko jag mu tam było?...

– Tyż Roch – godo Roch Kowalski.

– I tak powinno być. Nie inacy! Roch spłodził Rocha...

Jak Pambóg przykazał. Ty powinieś tyż swojemu synowi dać Roch, żeby kożdo glapa fyraa a nie czasym fruwa, bo sie by zaś obsko wiara z ni chichraa.

Tej, a jezdeś ochajtany?

– Ja! Jezdem ochajtany! Jo jezdem Kowalski, a to jes pani Kowalsko – wej! I Roch podniós do ślypsków panu Zagłobie swojóm szable i drugi roz godo: Inny ślubny nie chce, ażeby!

– Mosz prowde – godo Zagłoba. – Widzisz mi sie jag diaski, Rochu synu Rocha. Nojlepszy żołnierz jes taki, co mo ślubnóm takóm jak twoja; i to ci jeszczuk powiym, że pryndzy ty kipniesz i óna sie zostanie wdowóm, niż ty byś miał wdowcym po ni zostać. Szkoda ino, że żodnych gzubków ci óna nie urodzi i bydziesz łostatniym Rochym Kowalskiym. A bułoby szkoda jagby tako famuła miaa zaginóć.

– Łejery – godo Kowalski – jo móm sześciu bracholi!

– I wszystkie twoje brachole to sóm Rochy?

– A żebyś, wuja wiedzioł, że kożdyn, jak nie na piyrsze na drugie mo Roch.

– No to luchnijma so jeszczu! Trzea so porzómnie dać w gnyk!

– Czymu nie. Zez wują zawsze!

Zagłoba znowy ździebko so luchnął zez maniorki, ale ino ździebko, a zaś jóm doł Kowalskiemu wew pazury. I godo:

– Do dna, do dna!

– Szkoda, że nie ni moge widzieć tyj twoji kalafki – godoł dali Zagłoba.

– Noc jes tako ciymno, że własny pazury byś nie poznoł. A jo jeszczu do tegó móm kurzypatrz. To już cołkiym! A suchej no, powiydz mi dzie to wojsko miało jachać zez Kiejdan jak my wyjyżdżali?

– Na buntowników.

– Tak nie godej, bo nie wiada chto jes buntownik: czy ty, czy óni?

– Jo nie jezdem buntownik. Co mi hetman godo, żebym zrobiół, to robie.

– Ale hetman nie robi tego, co mu król godo, żeby robiuł, bo mu sie nie kozoł zes Szwedami spiknąć, a tyn pierun jaśnisty sie zez niymi spiknuł. Nie wolołbyś, tej, Szwedów luchać czym mnie, co zes twoji famuły jezdem oddawać jym wew pazury?

– Może bym woloł, ale rozkaz, to słuch i fertig.

– I Pani Kowalska by wolała. Jo jóm znóm. Pamiyntej, że hetman jes nieusuchany. To ón jes buntownik, a nie kto inny. Ón króla nic a nic nie sucho ino swoje robi. I tyn co mu służy, tyż jes buntownik.

Roch klapioki pazurami zatkoł i godo: – Jo tegó suchać ni moge, bo jo móm suchać hetmana i fertig.

– Mosz prowde – godo Zagłoba, ale jakbyś tak sie dóstoł wew pazury tych buntowników, to jo bym buł wolny a ty byś buł niewinny:

bo jak z Wildy wlecóm szczóny, byńdzie kóžden obalóny,

bo jym nie do rady nik, nie pómoże żodyn kwik.

– Tej, Roch, a może byś tak naumyślnie skryńciuł tam za winkiel, dzie sie te szczóny czajóm. To by nie buła twoja wina, a wuji byś ni mioł na suminiu, żeś gó zatoštoł do Szwedów. A mieć krewine na suminiu, to jes wielgi cijnżor. Ty nawet nie wiysz jaki wielgi.

– Wuja, co ty godosz! Przestón, bo wytrajtóm zes tegó woza i so pójde prek, i pojade na śrupie.

– To nie jo byde mioł wuje na suminiu, ale pón hetman. Nie skrynca za winkiel ażeby!

– Nie to nie! – Godo Zagłoba, chociaż jo bułym pryndzy twoim wują czym Radziwił twoim hetmanem. A czy ty wiysz, Rochu, co to jes wuja?

– Wuja – to wuja.

– Fifnie żeś so to wykómbinowoł, ale przecie, dzie łojca ni ma, tam Pismo mówi, wuji słuchoł byńdziesz. Chto sie wuji sprzeciowio tyn mo grzych. Pamiyntej, że we wuji płynie ta sama juszka, co wew matce. A czy mo hetman wielgi, czy tyż

dajma na to, polny, prawo nakazać kómu, żeby sie śwignął na swojygó łojca abo matke, abo na dziadzie, abo na staróm babcie co mo kurze dziudziu? Godej mi tu zaroz – mo prawo?!

– He? – ledwo co zablubroł Kowalski, bo gó już marek zaczón dusić.

– Na staróm babcie co mo kurze dziudziu? – Jeszczy roz sie zapytoł pón Zagłoba. – Chto by sie wtedy chcioł chajtać i gzuby robić, abo mieć wnuki? Godej no mi tu zaroz Rochu!

– Jo jezdem Kowalski, a to pani Kowalska – mamroł pod klubrym Roch.

– Nie chcesz to nie. Lepi, że nie bydziesz mioł gzubów, bo mni naczaśniyntych szplinów bydzie fyrać po świecie. Powiydz Rochu czy nie.

Zagłoba nastawiuł klapioki, ale nie buło słychać, żeby Roch coś godoł.

– Rochu, Rochu! – zawołał po cichusińku Zagłoba.

– Pón Roch nynoł jak aniołyszek.

Na gwarę poznańską przełożył Waldemar Wierzba